

**А.Гулбоев
В.Атахаджаев
И.Мамажонов**

ПЕДАГОГИК МАҲОРАТ

**ЎҚИТУВЧИ ФАОЛИЯТИНИ
ПЕДАГОГИК ТАШХИСЛАШ**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ**

**А.Гулбоев, В.Атаҳаджаев,
И.Мамажонов**

**ПЕДАГОГИК МАҲОРАТ
(ЎҚИТУВЧИ ФАОЛИЯТИНИ
ПЕДАГОГИК ТАШХИСЛАШ)**

ўқув қўлланма

**Бухоро
“Дурдона” нашриёти
2019**

74p

Г 95

Гулбоев, А. Т.

Ўқитувчилар фаолиятини педагогик ташхислаш [Матн] : ўқув-методик қўлланма / А. Т. Гулбоев. - Бухоро : "Sadriiddin Salim Buxoriy" Durdona nashriyoti, 2019. - 172 б.

КБК 74ря73

Ўқув қўлланма 5110900-Педагогика ва психалогия таълим йўналишида тахсил олувчи мутахассисларга мўлжалланган бўлиб унда педагогик ташхиснинг мазмуни, унинг йўллари кўрсатилган. Сифат ва самарадорлигини белгиловчи меъёрларни аниқлаш шунингдек ўқитувчилар фаолиятини педагогик ташхис қилишнинг қулай ва таъсирчан шаклларини тадқиқ қилиш асосида технологиялаштиришнинг илмий-методик жиҳатлари ва шакллари тасниф қилиниб, муаммони комплекс режалаштиришни ўргатишнинг мазмуни ёритилган.

Ушбу ўқув қўлланма узлуксиз таълим тизимида фаолият кўрсатаётган педагоглар психологлар методистлар ҳамда шу соҳада тадқиқот олиб боровчилар халқ таълим тизимида узлуксиз методик хизмат кўрсатувчи мутахассисларига мўлжалланган.

Масъул муҳаррир: Педагогика фанлари доктори, профессор
Ш.Ш.Олимов

Такризчилар: Педагогика фанлари доктори, профессор
Б.Р.Адизов
Педагогика фанлари номзоди, профессор
М.М.Ахмеджанов

Ўқув қўлланма Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2019 йил 9 февралдаги 133-сонли буйруғига асосан нашр этишга рухсат берилган.

ISBN 978-9943-5389-3-1

Учебное пособие предназначено для обучающихся по специальности 5110900 – “Педагогика и психология”, раскрывается содержание педагогической диагностики, показывает пути повышения мер по определению качества и эффективности диагностики. А также на основе исследования её удобных и содействующих форм, освещается комплексное планирование по диагностике деятельности учителей.

Данное учебное пособие предназначено для педагогов, психологов, методистам, работающих в системе непрерывного образования, а также ведущих исследования в этой области, для специалистов оказывающих методическую помощь работникам народного образования.

The manual is intended for students on specialty 5110900 - "Pedagogy and psychology", the content of pedagogical diagnostics is disclosed, shows ways of increasing measures to determine the quality and effectiveness of diagnostics. And also on the basis of the study of its convenient and promotional forms, comprehensive planning for the diagnosis of teachers' activities is covered.

This training manual is intended for teachers, psychologists, methodologists working in the system of continuing education, as well as conducting research in this field, for specialists providing methodological assistance to public education workers.

МУҚАДДИМА

Педагогик кадрларни кайта тайёрлаш ва малакасини ошириш жараёни янги назарий асосларда ташкил килинмоқда айникса мамлакатимизда амалга оширилаётган таълим ислоҳоти «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида ўзининг илмий-назарий, ижтимоий-иқтисодий, сиёсий-юридик ифодасини топган. «Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг мақсади-таълим соҳасини тубдан ислоҳ қилиш, уни ўтмишдан қолган мафкуравий қарашлар ва сарқитлардан тўла халос этиш, ривожланган демократик давлатлар даражасида, юксак маънавий ва ахлоқий талабларга жавоб берувчи юқори малакали кадрлар тайёрлаш тизимини яратишдир» (10,39)¹. Бу эса таълим жараёни, унинг мазмуни, шакл ва методларини тубдан ўзгартиришни талаб қилади. Айникса, ислоҳот ёшларни келажак ҳаётга ва турмушга тайёрлашга, ҳаётда ўз ўринларини топишга кўмаклашувчи янги тизим – ўрта махсус, касб-ҳунар таълимини ташкил этиш ўз долзарблиги билан алоҳида ажралиб туради. Жамият ижтимоий-иқтисодий ва илмий-техник тараққиётига янгича қарайдиган, мустақил фикрловчи, ишбилармон, буюк келажак пойдеворини қурувчи ишчи мутахассис кадрларни тайёрлаш республикамиз педагоглари олдида турган энг муҳим ва долзарб вазифадир. Таълим ислоҳоти жараёнида бу улкан вазифани тўла амалга ошира оладиган, замонавий ва жаҳоннинг энг илғор таълим технологияларидан моҳирона фойдалана оладиган педагог кадрларга эҳтиёж ҳар қачонгидан ортди.

¹ Изоҳ: китоб охирида фойдаланган адабиётлар рўйхати берилган. Матнда биринчи рақам унинг тартиб рақамини, 2-си бетини билдиради.

Президентимиз Ш.М.Мирзиёев таъкидлаганларидек “таълим ва илм-фан, давлатнинг ёшларга оид сиёсатини амалга ошириш, таълимнинг янги замонавий усукларини жумладан ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш, ёшларимиз, жамиятимиз ва мамлакатимизнинг келажаги учун стратегик аҳамиятга эга” [2,44]. Юртимизда талим соҳасида амалга оширилаётган иқтисодий-сиёсий, ижтимоий-мафкуравий ўзгаришлар ҳамда таълим ислоҳоти талаблари нуқтаи назардан педагог кадрлар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш тизимига ёндашадиган бўлсак, янгиланиш жараёнларига жавоб бермаётганининг гувоҳи бўламиз. Биринчи президентимиз И.А.Каримов: «Тарбиячиларнинг ўзига замонавий билим бериш, уларнинг маълумоти, малакасини ошириш каби пайсалга солиб бўлмайдиган долзарб масалага дуч келмоқдамиз.

Менинг фикримча, таълим-тарбия тизимини ўзгартиришдаги асосий муаммо ҳам мана шу ерда. Ўқитувчи болаларимизга замонавий билим берсин, деб талаб қиламиз. Аммо замонавий билим бериш учун, аввало, мураб-бийнинг ўзи ана шундай билимга эга бўлиши керак», - деб таъкидлади (4,7).

Бундан келиб чиқиб, «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва Кадрлар тайёрлаш миллий дастури»да тарихда биринчи бўлиб, узлуксиз таълим тизимида кадрлар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш мустақил таълим тури сифатида қайд қилинди. Бу эса малака оширувчи субъектларнинг шахсий-касбий, илмий методологик, педагогик-психологик, дидактик ҳамда психофизиологик, ташкилий-иқтисодий, хусусиятларини тадқиқ қилишни тақозо қилади. Шу билан бирга уни педагогик тизим сифатида таркибини мазмун ва мақсад ҳамда бошқариш

жиҳатдан ислоҳ қилиш вазифаси ҳам кўндаланг бўлиб турганилигини унутмаслик лозим. Мазкур тизимни ислоҳ қилишда «замон талабларига мослашувчан, таълимнинг юқори сифатли ва барқарор ривожланишини кўзловчи тизими вужудга келишига» (6,16) эришиш муҳим вазифа ҳисобланади. Мамлакатимизда янгиланган, жаҳон андозаларига ҳамоҳанг таълим мазмунини жорий қилиш ўз-ўзидан эмас, балки кўп мингли педагоглар билими, тажрибаси ва олимларнинг ижодий фаолияти орқали амалга ошади.

Таълим ислоҳоти янгича фикрловчи, асримизнинг шиддатли ахборот оқимида тўғри йўл топа оладиган, ахборотлардан унумли, ёш авлод таълим-тарбияси, касб-хунар ўрганишида фойдалана оладиган, изланувчан, ижодкор педагогни шакллантириш вазифасини кўндаланг қилиб қўйди. Бу ишнинг муҳимлиги шундаки, педагогик тажриба таълим мазмунига қанчалик янгилик киритилмасин, қанчалик мукаммал дастурлар, дарсликлар ва таълим стандартлари яратилмасин, уларни ўқув-тарбия жараёнига жорий қилиш ўқитувчи шахси ва педагогик маҳоратига боғлиқ эканлигини кўрсатди. Модомики шундай экан, малака ошириш жараёнида нималарга асосий эътиборни қаратиш ёки унинг мақсади нималарда ўз ифодасини топади? Фикримизча бунда:

- ҳар бир педагогнинг шахсий сифатлари ва касбий маҳоратини ошириш билан бирга ўз мутахассислиги бўйича ҳам энг сўнгги янгиликлар билан таништириб бориш;

- касбий – педагогик фаолиятнинг юқори даражада бўлиши учун янгиликларни амалиётга қўллаш кўникмаларини ривожлантириш;

- педагогларда янгиликларга ташналик ва доимо мустақил ўқиш ҳиссини тарбиялаш;

- ўқув жараёни ва малака оширишни илғор педагогик технологиялар асосида ташкил қилиш;

- педагогик кадрлар малака оширишини такомиллаштириш мазкур соҳада банд бўлган ходимларнинг ўзларини касбий маҳоратини ошириш;

-уларни катталар таълими хусусиятларини, қонуниятларини тушуниш борасидаги тайёргарликларини такомиллаштириш ҳам муҳим ҳисобланади. Малака ошириш натижаларини доимий таҳлил қилиш асосида жараёнга ўзгартиришлар киритиш.

Профессор Ж.Ғ.Йўлдошев педагог кадрлар малака ошириш жараёнларини ислоҳ қилиш учун қуйидагиларга эътибор беришни таъкидлайди:

1. Малака ошириш ислоҳотини «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва Кадрлар тайёрлаш миллий дастури асосида ишлаб чиқилган Давлат талабларига мувофиқ ташкил этиш.

2. Малака оширишни педагогларнинг фаол иштироки, яъни педагогик технология ва инновацион тажрибалар асосида ташкил этиш.

3. Малака оширишни жаҳон тажрибалари асосида ташкил этишнинг иқтисодий механизмини яратиш.

4. Малака ошириш муассасаларида юқори малакали олимлар, методистлар, муаллифлар, ижодкорлар, ўқитувчилар ишлашига эришиш.

5. Малака ошириш муассасаларини ихтисослаштириш.

6. Ўқитувчининг касбий тайёргарлик диагностикасини ўтказиш ва малака оширишнинг янги шаклларидан фойдаланиш.

7. Малака ошириш ва қайта тайёрлашда ўқитувчининг ўз малакасини ўзи мустақил оширишига муҳим деб қараш (57,6-7).

Бунда бутун малака ошириш жараёнининг асосий йўналиши педагог кадрларнинг шахсий, иродавий-ахлоқий сифатлари ва касбий фаолиятини такомиллаштиришга қаратилмоғи лозим. Чунки уларнинг шахсий, иродавий-ахлоқий сифатлари касбий фаолиятларини кучайтиришга хизмат қилади. Ўз навбатида фаолият педагогнинг ҳам касбий, ҳам шахсини такомиллашувининг ҳаракатлантирувчи кучидир. Чунки шахс фаолиятда ўзини намоён қилади ва фаолиятда камол топади.

Шундай қилиб, педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизими уларнинг ижодий имкониятларини, шахсий сифатларини ва касбий билим, кўникма ва малакаларини такомиллаштириб, ўқувчилар таълим- тарбиясининг сифатини кўтаришга эришишдир.

Таълим ислоҳоти талаблари асосида педагогик кадрлар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш тизимини ислоҳ қилиш анча мураккаб муаммо ҳисобланади. Уни узлуксизлик принципи асосида қайта қуриш мумкин. Унда:

-инсон омили асосида уни демократик ва гуманистик асосда қуришни;

-педагогларни асосий (база) маълумоти билан малака ошириши ўртасидаги боғлиқни ва фарқни ҳисобга олиш;

-давлат томонидан ташкил қилинадиган малака ошириш курслари билан мустақил ўз устида ишлашнинг ўзаро узвийлигини таъминлаш;

-педагогларнинг эҳтиёжларини ўрганиш ва уларни субъектив имкониятларини ижтимоий талаблар билан мувофиқлаштириш;

-малака оширишнинг турли босқичлари (даврийлиги)да билим, маҳорати даражасига қараб табақалаштириш ва индивидуаллаштириш асосида мазмуни ва шакл, методларини, муддатини белгилаш;

-аттестацияни моддий ва маънавий рағбатлантириш билан ўзаро узвий боғлиқ тизимини ишлаб чиқиш;

-малака оширишнинг давлат ва нодавлат, ижтимоий, мустақил ташкил қилинадиган шаклларининг ўзаро боғлиқлигини таъминлаш;

-малака ошириш ва қайта тайёрлаш тизими учун катталар педагогикаси хусусиятларини, педагогларнинг ёши, фаолият мотивлари, шахсий сифатларини ҳисобга олиш асосида ташкил қилиш;

-малака ошириш ва қайта тайёрлашда давлат ва нодавлат муассасалари рақобати ҳамда экстернатни жорий қилиш;

-малака ошириш асосида педагоглар касбий фаолияти ва шахсий сифатларида бўладиган ўзгаришларни аниқлаш меъёрларини ишлаб чиқиш зарур.

Юқоридагилардан кўриниб турибдики, мустақиллик шароитида янгиланган таълим мазмуни ўқитувчилар малакасини оширишни аниқ ташхис ва шахсга йўналган ҳолда тадқиқ қилиш муҳим ва долзарб масалага айлантирди. Бу борада умумий ҳолда бир қатор тадқиқотлар амалга оширилган.

Уларда ўқитувчилар тайёрлаш ва уларнинг шахси, маданияти, педагогик муаммолари Н.В.Кузьмина, А.И.Шербаков, И.Обидов, О.Хаджабоев, У.Нишоналиев, М.Очилов, Н.Н.Азизхўжаева, Б.Р.Жўраевалар ишларида ўз аксини топган.

Бевосита педагог ходимлар малакасини оширишнинг назарий методологик, ташкилий педагогик асослари, бу

жараённи ташхис асосида ташкил этишнинг умумий жиҳатлари ҳамда янги таълимий қадриятлар билан боғлиқлиги педагогика фанлари докторлари, профессорлар К.З.Зарипов, Ж.Ғ.Йўлдошев, Ш.Қ.Мардонов, Б.Р.Адизовлар ишларида тадқиқ қилинган.

Таълим ислоҳоти шароитида касб-хунар коллежлари ўқитувчилари малакасини ошириш шакллари ва таъсирчан методлари Б.С.Нуриддинов, С.Ф.Ражабова, М.Деҳқоновалар, умумтаълим мактаблари ўқитувчилари малакасини оширишнинг илмий амалий, уларнинг шахсини ривожлантириш ва малака даражалари муамолари Т.Умматқулов, М.Яҳёев, А.Аминов, Ш.Мажидовалар ишларида амалга оширилган.

Мазкур тадқиқотларнинг ҳар қайсиси ўз олдида қўйган мақсадидан келиб чиқиб, ўқитувчилар малака ошириш тизими (ЎМОТ)ни айрим масалаларини ўрганган.

Қаламга олинган муаммо ўта муҳим ва ҳар бир киши ҳамда мамлакат тараққиёти учун долзарб маънавий-моддий аҳамиятта молик. Буни муҳимлигини чуқур англаб, Биринчи президентимиз И.Каримов ўз чиқишлари ва асарларида қайта-қайта такрорлаши бежиз эмас. Мамлакатимиз узлуксиз таълим тизими ислоҳотини илмий-назарий асосларини белгилаб берган “Баркамол авлод – Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори” маърузасида педагог кадрлар малакасини ошириш “пайсалга солиб бўлмайдиган долзарб масала” (4,7) деб таърифлаган бўлса, “Ислоҳотлар стратегияси – мамлакатимиз иқтисодий салоҳиятини юксалтиришдир” маърузасида “лавозим учун эмас, балки малака учун ҳақ тўлаш” тизимини яратиш, кадрларнинг профессионал ўсишини ҳар томонлама рағбатлантириш, ходимларнинг

тоифа ва малака мезонларини белгилаш зарурлигини таъкидлайди (7).

Тезкор ахборот ва техникавий тараққиёт шиддат билан ривожланаётган ҳамда мунтазам янгилаётган замонавий технологиялар, ахборот оқимида, ўта илғор технологиялар ҳам 5-7 йилда эскириб, улар ўрнига янада такомиллашган технологиялар эгаллаши давримизнинг характерли хусусиятига айланди. Бундай шароитда “тараққиёти- мизнинг ҳамда аҳоли фаровонлигини юксалтиришнинг муҳим омили бўлмиш кадрларнинг умумий малакасини ошириш” (17) мамлакат тараққиёти ва кўп мингли педагогларнинг ҳар бири учун тақдирламон муаммо ҳисобланади.

Юқоридаги пурмаъно фикрлардан келиб чиқиб, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ва унинг мантиқий давоми бўлган «2004-2009 йилларда Мактаб таълимини ривожлантириш Давлат умуммиллий дастури»нинг асосий йўналишларидан бири «Мактабларни малакали педагог кадрлар билан таъминлаш, уларнинг таркиби, сифатини ошириш, ўқитувчилар тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини оширишнинг самарали тизимини яратиш, ўқитувчилар меҳнатини рағбатлантиришни» (16) кучайтириш долзарб муаммо сифатида қўйилган.

Қўйилган мазкур масалани илмий-назарий ҳал қилиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси “Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида” 2006 йил 16 февралда қабул қилган қарори (16) тарихий аҳамият касб этади. Мазкур қарор расмий равишда педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини оширишга дахлдор вазирлик ва идораларнинг, Давлат тест маркази, Таълимни бошқариш ҳудудий органлари, қайта

тайёрлаш ва малака ошириш институт, факультет, марказларнинг бу борадаги вазифаларини аниқ белгилаб берди. Шу билан бирга педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш сифатига доир давлат талабларини тавсифлади. Шу билан бирга қайта тайёрлаш турлари (педагогик қайта тайёрлаш ва касбий қайта тайёрлаш)ни ҳамда малака ошириш тавсифи, турларига аниқлик киритди.

Шунингдек, қарорда кўрсатилган вазифаларни ҳаётга татбиқ қилишда “илмий-тадқиқот ва методик марказларнинг” ҳиссаси алоҳида эътиборга таякидланди. Мазкур муассасалар мамлакат ва педагогик жараён эҳтиёжларидан келиб чиқиб, педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини оширишнинг долзарб масалаларини тадқиқ қилишлари ҳамда бу борада илғор педагогик технологияларни қўллашнинг ихчам, илмий-амалий асосланган шакллари қўллаш муаммоларини ишлаб чиқишлари лозимлиги таъкидланди.

Шундан келиб чиқиб, мазкур тадқиқотда бу борадаги тадқиқотлар ва тўпланган тажрибани умулаштириб, ўқитувчилар малака ошириши ва қайта тайёрлаш жараёнини яхлит бир фан сифатида баён қилишга ҳаракат қиламиз.

Унда дастлаб педагогларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш педагогикасининг мақсад ва вазифалари, илмий тадқиқот методлари, педагогик фанлар тизимида тугган ўрни, унинг назарий-методологик муаммолари баён қилинади. Шу билан бирга унинг педагогик-психологик асослари ва дидактик масалалари, мазкур жараённи узлуксиз такомиллаштириш ҳамда технологиялаштириш, педагогларни қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни такомиллаштиришнинг тасирчан

ва қулай шакллари ва тизим сифатида таснифи ҳамда комплекс режалаштириш масалалари ўз талқинини топди.

Мазкур ишда уқитувчиларни қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни ташхис асосида ташкил этиш муаммолари билан бирга педагог фаолиятининг самарадорлиги уқитувчилар фаолиятини педагогик ташхис қилишнинг назарий асослари хақида баҳоли кудрат тадқиқ қилинган.

Ўқитувчилар малакасини ошириш тизимига доир кўплаб қонун ва қарорлар давлатимиз томонидан қабул қилинган, жумладан:

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР
МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ
ПЕДАГОГ КАДРЛАРНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА
УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ТИЗИМИНИ
ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА**

(Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2006 й., 6-7-сон, 39-модда; 2011 й., 25-сон, 260-модда; 2012 й., 33-34-сон, 390-модда)

Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш даражаси ва сифатини янада ошириш, унинг ўқув-методик ва ахборот таъминотини мустаҳкамлаш, шунингдек, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури талабларига мувофиқ республика таълим муассасаларини юқори малакали педагог кадрлар билан таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Қуйидагилар:

Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишга қўйиладиган давлат талаблари 1-иловага мувофиқ;

педагог кадрларни қайта тайёрлаш ҳақидаги диплом ва уларнинг малакасини ошириш ҳақидаги сертификатнинг давлат намуналари 2-3-иловаларга мувофиқ тасдиқлансин.

2. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги:

манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда амалдаги норматив ҳужжатлар ва ўқув-методик ҳужжатларни тасдиқланган Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишга қўйиладиган давлат талабларига мувофиқлаштирсинлар;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан биргаликда бир ой муддатда таълимнинг ушбу турига ажратиладиган бюджет маблағлари доирасида педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш таълим муассасаларининг намунавий ташкилий тузилмасини ва намунавий штатларини, шунингдек, маблағларни режалаштириш ва сарфлаш тартибини қайта кўриб чиқсинлар ва белгиланган тартибда тасдиқласинлар;

ҳар йили Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат тест маркази билан биргаликда қайта тайёрлаш ва малака ошириш таълим муассасалари ўқув-методик жараёни сифати ва улар педагоглари касб малакаси даражасининг мазкур қарор билан тасдиқланган Давлат талабларига мувофиқлигининг тезкор диагностикасини амалга оширсинлар.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари бир ой муддатда 2006—2009 йилларда таълимнинг мактабгача, умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-ҳунар турлари учун педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг

малакасини ошириш таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашнинг мақсадли дастурини ишлаб чиқсинлар ва белгиланган тартибда тасдиқласинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг 4-иловага мувофиқ айрим қарорларига ўзгартиришлар киритилсин.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Р.С. Қосимов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири Ш.
МИРЗИЁЕВ**

Тошкент ш.,
2006 йил 16 февраль,
25-сон

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ҚАРОРИ**

26.09.2017 й.

№ ПҚ-3290

**ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИГА КИРИШ УЧУН
НОМЗОДЛАРНИ МАҚСАДЛИ ТАЙЁРЛАШ ТИЗИМИНИ
ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ
ТЎҒРИСИДА***

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш. Мирзиёев

1. РАҲБАРИЯТ ХУЖЖАТЛАРИ Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ – 4947 Фармони. // Халқ сўзи. – 2017. – 8 февраль. – Б.1.

МУНДАРИЖА

Муқаддима.....	3
Биринчи боб. Ўқитувчилар фаолиятини педагогик ташхислаш тизими	17
1.1. Ўқитувчилар фаолиятини педагогик ташхис қилишнинг мақсади ҳамда вазифалари	17
1.2. Педагоглар фаолиятини ташхис қилишнинг илмий тадқиқот методлари	27
Иккинчи боб. Педагоглар фаолиятини ташхис қилишнинг назарий ва методологик асослари.....	33
2.1. Ўқув-тарбия жараёни илмий тадқиқот объекти сифатида.....	33
2.2. Узлуксиз таълим тизимида олий таълимнинг ўрни	41
2.3. Бакалаврлар тайёрлашда таълимнинг гносеологик таҳлили	50
2.4. Ўқитувчининг педагогик фаолияти ҳамда унга бўлган педагогик талаблар.....	66
Учинчи боб. Педагоглар фаолиятини ташхис қилиш жараёнини ташкил қилишнинг педагогик – психологик асослари.....	80
3.1. Ўқитувчи касбий маҳоратини такомиллаштиришда таълим жараёнининг муҳим талаблари	80
3.2. Ўқитувчилар фаолиятини ташхис қилиш жараёнида педагогларнинг ёш интеллектуал даражасини ҳисобга олишнинг аҳамияти	92
3.3. Педагогларнинг фаолият мотивларини ҳисобга олиш - улар касб маҳоратини оширишнинг таъсирчан омили	111
3.4. Ўқитувчилар фаолиятини ташхис қилиш жараёнида педагогларнинг шахсий сифатларини ҳисобга олиш.....	124
Хотима.....	138
Фойдаланилган адабиётлар рўйхати	159

СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие.	4
Первая глава. Система диагностики педагогической деятельности.....	17
1.1. Цель и задачи педагогической диагностики деятельности преподавателя.....	17
1.2. Научно-исследовательские методы педагогической деятельности.....	27
Вторая глава. Теоретические и методологические основы диагностики деятельности педагогов.	33
2.1. Сущность создания педагогической деятельности.	33
2.2. Учебно-воспитательный процесс как объект научного исследования.....	41
2.3. Роль высшего образования в системе непрерывного образования.....	50
2.4. Педагогическая деятельность преподавателя и педагогические требования к ним.....	66
Третья глава. Педагогические и психологические основы организации процесса диагностики педагогической деятельности.....	80
3.1. Основные требования к педагогическому мастерству преподавателя в совершенствовании учебного процесса....	80
3.2. Роль учета уровня возраста и интеллекта педагога при диагностике учебного процесса.	92
3.3. Оценивание мотивов деятельности педагогов с учетом факторов качества профессиональной деятельности.....	111
3.4. Оценивание личностных качеств педагогов при педагогической диагностике.....	124
Заключение.....	138
Список использованной литературы.	159

CONTENTS

Foreword.....	4
First chapter.	17
2.1. The purpose and tasks of pedagogical diagnostics of the teacher's activity.....	17
2.2. Research methods of pedagogical activity.....	27
The second chapter. Theoretical and methodological bases of diagnostics of teachers' activity.	33
2.1. The essence of the creation of pedagogical activity.....	33
2.2. Teaching and educational process as an object of scientific research.....	41
2.3. The role of higher education in the system of continuous education.....	50
2.4 Pedagogical activity of the teacher and pedagogical requirements to them.....	66
The third chapter. Pedagogical and psychological bases of the organization of the process of diagnostics of pedagogical activity.....	80
3.1. The basic requirements for the pedagogical skill of the teacher in improving the educational process.....	80
3.2. The role of taking into account the level of age and intelligence of the teacher when diagnosing the educational process.....	92
3.3. Evaluation of the motives of the activity of teachers taking into account the factors of the quality of professional activity.....	111
3.4. Evaluation of the personal qualities of teachers in pedagogical diagnosis.....	124
Conclusion.....	138
List of used literature.	159